

Bijlage 1 bij raadsvoorstel over Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022

Toelichting bij Argumenten 1.1 en 1.3 van het raadsvoorstel

Opsomming en uitleg van de belangrijkste zaken die veranderen vanwege het in overeenstemming brengen van de Erfgoedverordening met de Erfgoedwet en de Omgevingswet:

1.1 Het is nodig om terminologie, definities, verwijzingen naar wet- en regelgeving en regels aan te passen aan de Omgevingswet

Martiale objecten

In de huidige Erfgoedverordening wordt een 'martiaal object' onderscheiden van een 'gemeentelijk monument'.

Volgens de huidige verordening is een 'martiaal object' een *'onroerende zaak, die al of niet visueel waarneembaar, een relict is van of een verwijzing is naar gebeurtenissen of oorlogshandelingen op gemeentelijk grondgebied uit de periode 1940-1945'*.

Een 'beschermd martiaal object' is volgens de huidige Erfgoedverordening een *'onroerende zaak die overeenkomstig de bepalingen van de verordening is aangewezen'*.

In de nieuwe verordening gaan we uit van de definities in de Omgevingswet en de Erfgoedwet. Deze vormen immers de juridische basis voor het opstellen van een gemeentelijke verordening. Het is belangrijk om op lokaal niveau dezelfde begrippen te hanteren als op rijksniveau.

De definitie van een 'monument' in de Erfgoedwet en de Omgevingswet is 'een onroerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed'. Dus hieronder kan ook een 'martiaal object' zijn begrepen, zoals bedoeld in de Erfgoedverordening 2013. We definiëren het begrip 'monument' niet apart in de verordening. Dit is niet nodig want dit begrip is op rijksniveau al in de Erfgoedwet en Omgevingswet (eenduidig) gedefinieerd.

Dit betekent ook dat we onder een 'gemeentelijk monument'¹ straks automatisch een 'beschermd martiaal object op grond van de Erfgoedverordening 2013' kunnen verstaan. Om ieder misverstand hierover te voorkomen hebben we in de verordening expliciet opgenomen dat een 'beschermd martiaal object op grond van de Erfgoedverordening 2013' moet worden beschouwd als een 'gemeentelijk monument' in de zin van de verordening (artikel 1 nieuw).

Kerkelijk monument

Verder sluiten we ook verderop in de verordening aan bij de terminologie uit de Erfgoedwet. Zo spreken we in de verordening niet langer van een 'monument met een religieuze bestemming' maar van een 'kerkelijk monument'². Dit doen we conform de modelverordening en de Erfgoedwet. Ook dit heeft geen gevolgen voor de inhoudelijke beoordeling van zaken (zie de ruime definitie van 'kerkelijk monument' bij voetnoot 2).

¹ Gemeentelijk monument volgens de nieuwe Erfgoedverordening: Monument of archeologisch monument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet dat is ingeschreven in het gemeentelijk erfgoedregister.

² Een kerkelijk monument is volgens de Erfgoedwet 'een monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging'.

Adviestermijnen adviescommissie Omgevingskwaliteit

Deze commissie Omgevingskwaliteit adviseert straks o.a. over aangelegenheden die in de 'Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022' worden genoemd, bijvoorbeeld over een voorgenomen aanwijzing van een gemeentelijk monument. De adviestermijnen voor de commissie staan straks niet meer in de verordening. Deze termijnen worden onder de werking van de Omgevingswet geregeld in de door de raad vastgestelde 'Verordening adviescommissie Omgevingskwaliteit gemeente Renkum 2022' en het op grond hiervan, nog op te stellen, Reglement van Orde.

Beslistermijnen aanwijzingsbesluit gemeentelijk monument en gemeentelijk stads- of dorpsgezicht (artikel 9 en 18 nieuw)

Aansluiting is gezocht bij de termijn van 26 weken voor de uitgebreide procedure in de Algemene wet bestuursrecht en bij de termijn die gehanteerd wordt in de Erfgoedwet (artikel 3.2, derde lid), een en ander conform de modelverordening.

Intrekkingsgronden omgevingsvergunning voor een gemeentelijk monument niet meer in verordening (artikel 13 oud)

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de intrekkingsgronden uitputtend geregeld in de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving.

1.3 Daar waar de modelverordening van de VNG meer bescherming biedt dan de huidige verordening nemen we de modelbepalingen over

Bepalingen over cultuurgoederen en verzamelingen in de verordening (artikel 3 en 4 nieuw)

We maakten nog geen gebruik van de sinds 2016 bestaande mogelijkheid om ook cultuurgoederen³ en verzamelingen⁴, die in eigendom zijn van de gemeente of aan haar zorg zijn toevertrouwd aan te wijzen als beschermd (voor zover hiervoor nog geen beschermingsregime vanuit rijk of provincie geldt). Met de nieuwe verordening creëren we deze mogelijkheid wel. Dit heeft vooral een symbolische waarde, want we hebben als gemeente al zeggenschap over deze roerende zaken.

Voor particuliere cultuurgoederen en verzamelingen kunnen we geen beschermingsregime opnemen, want er bestaat geen rechtsgrond op grond waarvan wij deze roerende zaken daadwerkelijk kunnen beschermen tegen beschadiging, vervreemding verplaatsing buiten de gemeente etc.

Voortaan een voornemen tot aanwijzing melden aan zakelijk gerechtigden (artikel 6 nieuw)

In de huidige verordening is alleen (de voorbereiding van) een definitieve aanwijzing als gemeentelijk monument geregeld. In de nieuwe verordening wordt het voornemen tot aanwijzing als gemeentelijk monument voortaan gemeld aan zakelijk gerechtigden (artikel 6 nieuw).

Voorbescherming (artikel 7 nieuw)

Ook bij een voorgenomen aanwijzing als gemeentelijk monument gelden de instandhoudings- en vergunningplicht, zoals die voor reeds aangewezen gemeentelijke monumenten geldt.

³ roerende goederen die deel uitmaken van cultureel erfgoed

⁴ cultuurgoederen die uit cultuurhistorisch of wetenschappelijk oogpunt bij elkaar horen

Aanwijzing als 'voorlopig monument' mogelijk (artikel 11 nieuw)

Voor spoedeisende gevallen is verder de mogelijkheid opgenomen om een monument of archeologisch monument aan te wijzen als 'voorlopig gemeentelijk monument', waardoor er direct een beschermingsregime in werking treedt vanaf het moment van kennisgeving aan de zakelijk gerechtigden (artikel 11 nieuw).